

Afdeling	: PRO - Projecten	B&W-voorstel:
Naam opsteller voorstel	: Mathijs Caelers (0495-575379)	DJ-1507707
Portefeuillehouder	: T.E.C. (Tessa) Geelen Msc.	Zaaknummer:
		1229024
		Publicatie:
		Openbaar

Onderwerp

Participatiebeleid.

Voorstel

1. In te stemmen met het participatiebeleid
2. Het instrument 'quickscan participatie' vast te stellen
3. In te stemmen met het informeren van de raad door middel van bijgaande concept raadsinformatiebrief 'uitvoering participatienota'
4. De raad voorstellen het participatiebeleid vast te stellen

Inleiding

De nieuwe Omgevingswet stelt participatie verplicht. Eerst was het voor gemeenten voldoende om enkel *achteraf* te motiveren hoe zij aan participatie hebben gedaan. Sinds de vaststelling van de motie Nooren in 2020 is deze motiveringsplicht uitgebreid: gemeenten moeten nu ook al *vooraf* vastleggen hoe zij omgaan met participatie bij initiatieven van de gemeente en bij initiatieven uit de samenleving. De Omgevingswet roept hiermee op tot het vaststellen van participatiebeleid, en maakt dit tot een raadsbevoegdheid.

Het participatiebeleid is voor onze gemeente nodig als *concretere uitwerking* van de participatienota *in het kader van de Omgevingswet* (en daarmee ruimtelijke initiatieven). Een van de functies van het participatiebeleid is verder om duidelijk te maken welke instrumenten we gebruiken ten behoeve van participatie, en hoe deze zich tot elkaar verhouden. Eén van deze instrumenten is de 'quickscan participatie'. Deze dient door het college van Burgemeester en Wethouders te worden vastgesteld.

In juli 2020 stelde de raad de nota participatie 'Samen maken we Weert' vast. De nota participatie beschrijft hoe we als gemeente omgaan met participatie. De participatienota is de visie van de gemeente Weert als het gaat om participatie. In de participatienota leggen

Weert, 2 november 2021	S		B	W	W	W	W	W
	MM		RV	MvdH	TG	WvE	PS	HvdL
		akkoord						
		bespreken						
Soort besluit: Besluit college								

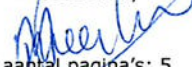
In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Anders, nl.:
- Niet akkoord
 Gewijzigde versie

Beslissing d.d.: 14 december 2021

Nummer: 11

De secretaris,

we vast welke richting we op gaan, en waar we uiteindelijk uit willen komen. Ook bevat de nota enkele algemene en richtinggevende uitgangspunten. De nota is dus de 'wat' en het 'waarom', en het participatiebeleid gaat over de 'hoe'.

In het participatiebeleid staat onder andere dat we werken met verschillende overheidsrollen, het model van de 'ringen van invloed' hanteren en dat we alle nieuwe initiatieven toetsen op participatie. Ook bevat het participatiebeleid specifieke uitgangspunten over hoe we omgaan met participatie bij onze eigen initiatieven, bijvoorbeeld dat we intern werken met een participatieleidraad. Het beleid bevat tot slot specifieke uitgangspunten die we hanteren bij participatie door externe initiatiefnemers, bijvoorbeeld dat we een lijst hanteren met gevallen waarin we participatie verplicht stellen.

Wanneer de nieuwe wet 'Versterking participatie op lokaal niveau' door het parlement wordt aangenomen, is het ook verplicht om een participatieverordening vast te laten stellen door de raad. Deze verordening betreft een uitwerking van het participatiebeleid aan de hand van normatieve regels. Het zal een vervanging worden van de huidige inspraakverordening die dateert uit 2003.

Beoogd effect/doel

Door middel van het participatiebeleid streven we twee doelen na. Enerzijds voldoen we aan de wettelijke vereisten van de Omgevingswet. Anderzijds draagt het bij aan de uitwerking van de participatienota.

Argumenten

1.1 door het participatiebeleid vast te stellen voldoen we aan de eisen van de Omgevingswet

Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet is dat initiatiefnemers hun omgeving goed betrekken bij hun initiatief. Begin 2020 is in de Eerste Kamer de motie Nooren aangenomen. Hiermee is het niet alleen meer voldoende als gemeenten *achteraf* motiveren hoe ze aan participatie hebben gedaan. Gemeenten moeten nu ook al *vooraf* aangeven op welke wijze ze invulling geven aan participatie. De motie Nooren roept gemeenten dus op tot het opstellen van participatiebeleid.

Door het participatiebeleid door de raad vast te laten stellen, voldoen we aan de minimale vereisten ten aanzien van participatie onder de Omgevingswet.

1.2 door middel van het participatiebeleid geven we uitvoering aan de participatienota

De participatienota kent een aantal algemene uitgangspunten en richtinggevende principes voor hoe we invulling geven aan participatie. Het participatiebeleid is een verdere uitwerking van deze uitgangspunten en principes, specifiek gericht op de nieuwe Omgevingswet en daarmee ruimtelijke initiatieven. Door vaststelling van het participatiebeleid krijgen de algemene uitgangspunten en principes in de participatienota een verdere uitwerking. Zo geven we uitvoering aan de participatienota.

1.3 door middel van participatiebeleid stelt de raad benodigde uitgangspunten vast

Door participatiebeleid vast te stellen krijgen we benodigde uitgangspunten in handen waarmee we de participatienota uit kunnen voeren. We geven aan hoe we als gemeente omgaan met participatie in het ruimtelijke domein. Zo kunnen we *achteraf* beargumenteren op welke wijze we aan onze eigen uitgangspunten voor participatie hebben voldaan. Dit is ook een verplichting binnen de Omgevingswet. Het participatiebeleid geeft antwoord op de volgende vragen:

- Wat geven we externe initiatiefnemers bijvoorbeeld mee over hoe ze om moeten gaan met participatie?

- Wanneer stellen we participatie verplicht, en wanneer niet?
- Hoe wegen we het resultaat van participatie?

1.4 het participatiebeleid maakt de relatie tussen instrumenten duidelijk

Om klaar te zijn voor de Omgevingswet, zijn in het kader van participatie een aantal instrumenten nodig. Dit zijn o.a. een quickscan voor nieuwe initiatieven op het gebied van participatie, een participatieleidraad voor medewerkers, een kwaliteitskader om intern mee te beoordelen wat een 'goed' participatietraject is en een handreiking voor initiatiefnemers uit de samenleving. Het participatiebeleid plaatst deze instrumenten in een bredere context en maakt de relatie tussen de verschillende instrumenten duidelijk.

2.1 de quickscan is een belangrijk onderdeel van het participatiebeleid

In het participatiebeleid worden de instrumenten geïntroduceerd die we als gemeente inzetten. De quickscan is één van deze instrumenten. Omdat de quickscan van toepassing is op participatie bij zowel de gemeente als initiatiefnemer als bij initiatiefnemers uit de samenleving, loopt het instrument als een rode draad door het participatiebeleid heen.

2.2 de quickscan helpt initiatiefnemers om participatie te organiseren

Voor zowel interne als externe initiatiefnemers is een handreiking ontwikkeld voor hoe ze participatie kunnen organiseren. Onderdeel van deze leidraad is het doorlopen van de quickscan. Het instrument geeft de initiatiefnemer inzicht in de mate van participatie die past bij het initiatief, en geeft vervolgens kaders en input voor het schrijven van een participatieplan. Op deze manier maakt de quickscan het bovendien mogelijk om het goede gesprek te voeren over de mate van participatie die passend is.

2.3 de quickscan is ontwikkeld door de VPNG en wordt in tal van gemeenten al toegepast
De Vereniging Projectmanagement Nederlandse Gemeenten (VPNG) heeft een 'THINK-tool' ontwikkeld. De Weertse quickscan is hierop gebaseerd. Er is maatwerk toegepast om er voor te zorgen dat de tool goed past bij de context van Weert. Ook is vanuit communicatie-oogpunt nog gekeken naar de gebruiksvriendelijkheid van de tool. De quickscan wordt in zo'n 50 gemeenten al toegepast. Een deel van deze gemeenten heeft de tool ook al ontsloten voor externe initiatiefnemers. Uit de ervaringen van deze gemeenten blijkt dat het instrument voor zowel interne als externe initiatiefnemers werkbaar is.

3. met de raadsinformatiebrief informeren we de raad over de uitvoering van de participatienota

Tijdens de behandeling van de nota participatie 'Samen maken we Weert' is toegezegd dat de raad zou worden geïnformeerd over de verdere uitwerking van de nota, en de rol voor de raad in dit proces. Door middel van de raadsinformatiebrief stellen we de raad verder op de hoogte.

Kanttekeningen en risico's

2.1 de uitkomst van de quickscan is subjectief

De quickscan helpt bij het inschatten hoeveel participatie gepast is gezien de aard van een initiatief. Het invullen van de quickscan door initiatiefnemers is altijd subjectief. Het risico is aanwezig dat de uitkomst niet altijd overeen zal komen met de werkelijke situatie. Dit is echter niet erg. De quickscan is vooral een hulpmiddel. Het zorgt ervoor dat – op basis van de uitkomst van de scan – het goede gesprek kan worden gevoerd. Het is voor de initiatiefnemer bovendien van belang om realistische antwoorden te geven. Bij ruimtelijke initiatieven zal bij het toetsen van een aanvraag namelijk worden gekeken naar hoe reëel het participatieniveau is dat uit de scan is gekomen.

2.2 de quickscan wordt op basis van praktijkervaringen verbeterd

De quickscan is als nieuw instrument nog niet toegepast in de praktijk. Praktijkervaringen zijn echter wel nodig om te beoordelen hoe het instrument optimaal kan worden ingezet. Dit betekent dat er een reële kans is dat de quickscan nog zal worden aangepast, op basis van deze praktijkervaringen.

Financiële, personele en juridische gevolgen

Intern wordt een eigenaar aangesteld voor de quickscan. Hij of zij draagt zorg voor het implementeren van de tool en het doorvoeren van verbeteringen op basis van praktijkervaring.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Uitvoering/evaluatie

1.1 participatieverordening

Voor gemeenten is het verplicht om te beschikken over een inspraakverordening. Momenteel werkt de wetgever aan een nieuw wetsvoorstel 'Versterking participatie op decentraal niveau'. Dit wetsvoorstel verbreedt de verplichte inspraakverordening naar een 'participatieverordening'. Hierbij staat inspraak in de beleidsvoorbereiding niet langer centraal, maar gaat het ook om de uitvoering van beleid. Onderdeel van de nieuwe wet is de mogelijkheid voor gemeenten om regels over het uitdaagrecht¹ op te nemen. Na vaststelling van het participatiebeleid wordt de vertaalslag gemaakt naar de participatieverordening. Daar waar het beleid uitgangspunten bevat over hoe we als gemeente omgaan met participatie, bestaat de verordening alleen uit normatieve regels. De verordening wordt afgeleid van de inhoud van de participatienota en het participatiebeleid.

2.1 ontsluiting van de quickscan op weert.nl

De quickscan zal in de vorm van een interactief formulier worden ontsloten op weert.nl. Zowel interne als externe initiatiefnemers worden doorverwezen naar deze webpagina.

2.2 evaluatie quickscan

Na een jaar vindt een evaluatie plaats. Er wordt dan besloten of de quickscan verder wordt ontwikkeld of dat het instrument wordt teruggetrokken. Tussentijds wordt op basis van praktijkervaringen al aanpassingen doorgevoerd die de tool beter maken.

Communicatie/participatie

2.1 Communicatie

Communicatie over de quickscan zal plaatsvinden op de volgende momenten:

- Zodra de quickscan is gelanceerd op Octo (voor medewerkers)
- Zodra de quickscan is gelanceerd op de website (voor externen)
- Zodra het nieuwe intakeproces is gelanceerd

2.2 Participatie

¹ Met het uitdaagrecht kunnen inwoners hun gemeente verzoeken om de uitvoering van een taak van de gemeente over te nemen, al dan niet met bijhorend budget, omdat zij denken deze taak beter of goedkoper te kunnen uitvoeren. Het uitdaagrecht staat ook wel bekend als 'right to challenge'.

De quickscan is opgesteld op basis van de 'Think-tool' die is ontwikkeld door de VPNG. Een interne werkgroep is aan de slag gegaan om de inhoud van de quickscan af te stemmen op de context van Weert. Dit heeft geleid tot de quickscan die is bijgevoegd.

Overleg gevoerd met

Intern:

- Ambtelijk opdrachtgever 'uitvoering participatienota': Geraldine Stroux (Afdelingshoofd CS)
- Procesgroep uitvoering participatienota: Roy Thijssen (Adviseur R&E), Edwin Eggen (adviseur), Margot van den Broeke (teamleider HRM), Tanja van Duuren (Adviseur OCSW), Ingeborg Verschuuren (Teamleider VTH), Dirk Voermans (Adviseur Communicatie)

Extern:

-

Bijlagen:

1. Quickscan Participatie
2. Participatiebeleid
3. Raadsinformatiebrief uitvoering participatienota
4. Raadsvoorstel Participatiebeleid

